

**Міністерство освіти і науки України
Київський національний торговельно-економічний університет
Харківський торговельно-економічний інститут КНТЕУ**

**Факультет економіки та управління
Кафедра міжнародних економічних відносин та фінансів**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Економічний аналіз

повна назва навчальної дисципліни

для підготовки
студентів освітнього
ступеня

бакалавр
молодший бакалавр, бакалавр
чи магістр

року набору 2017

галузі знань

07 Управління та адміністрування
шифр і назва галузі знань

спеціальності

071 Облік і оподаткування
шифр і найменування спеціальності

освітня програма /
спеціалізація

Облік і оподаткування
назва освітньої програми / спеціалізації

статус дисципліни

обов'язкова
обов'язкова чи вибіркова

Харків, 2019 рік

Розробник:

Ганін Віктор Іванович,
професор кафедри міжнародних економічних
відносин та фінансів, кандидат економічних
наук, професор

прізвище, ім'я, по батькові повністю, посада повністю, науковий
ступінь, вчене звання повністю

20.09.2019 р.

підпис

В. І. Ганін

ініціали та прізвище

Керівник (гарант) освітньої
програми

Ганін Віктор Іванович,
професор кафедри міжнародних економічних
відносин та фінансів, кандидат економічних
наук, професор

прізвище, ім'я, по батькові повністю, посада повністю, науковий
ступінь, вчене звання повністю

20.09.2019 р.

підпис

В. І. Ганін

ініціали та прізвище

Програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри
міжнародних економічних відносин та фінансів

назва кафедри

протокол від 20.09.2019 р. № 4.

Зав. кафедри

підпис

I. В. Колупаєва

ініціали та прізвище

Програму розглянуто та затверджено на засіданні методичної комісії інституту,
протокол від 20.09.2019 р. № 3.

Голова методичної комісії

підпис

R. А. Чемчикаленко

ініціали та прізвище

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Робоча програма навчальної дисципліни «Економічний аналіз» розроблена відповідно до освітньої програми підготовки бакалаврів спеціальності 071 Облік і оподаткування галузі знань 07 Управління та адміністрування.

Метою є засвоєння теоретичних знань та формування фахових компетентностей щодо системного оцінювання діяльності підприємств, виявлення внутрішніх резервів раціонального використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є теоретичні і практичні засади побудови економічного аналізу на підприємстві.

Міждисциплінарні зв'язки вивчення навчальної дисципліни ґрунтуються на знаннях навчальних дисциплін «Історія економіки та економічної думки», «Мікроекономіка», «Економіка і фінанси підприємства», «Гроші та кредит», «Статистика» та є основою для подальшого засвоєння навчальних дисциплін, таких як «Моделювання фінансово-господарської діяльності підприємства», «Аудит», «Облік і фінансова звітність за міжнародними стандартами».

Мова викладання – українська.

2. ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Навчальна дисципліна забезпечує набуття студентами:

загальних компетентностей:

- ЗК 1. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, бути критичним та самокритичним;
- ЗК 2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, проведення досліджень на відповідному рівні;
- ЗК 3. Здатність працювати в команді;
- ЗК 4. Здатність працювати автономно;
- ЗК 5. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності;
- ЗК 6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів);
- ЗК 7. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;
- ЗК 10. Навички використання сучасних інформаційних систем і комунікаційних технологій.

фахових компетентностей:

ФК 1. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, робити узагальнення стосовно оцінки прояву окремих явищ, які властиві сучасним процесам в економіці;

ФК 2. Використовувати математичний інструментарій для дослідження соціально-економічних процесів, розв'язання прикладних завдань в сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування;

ФК 5. Проводити аналіз господарської діяльності підприємства та фінансовий аналіз з метою прийняття управлінських рішень;

ФК 8. Ідентифіковати та оцінювати ризики недосягнення управлінських цілей суб'єкта господарювання, недотримання ним законодавства та регулювання діяльності, недостовірності звітності, збереження й використання його ресурсів.

програмних результатів навчання:

ПРН 1. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем;

ПРН 3. Визначати сутність об'єктів обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування та розуміти їх роль і місце в господарській діяльності;

ПРН 4. Формувати й аналізувати фінансову, управлінську, податкову і статистичну звітність підприємств та правильно інтерпретувати отриману інформацію для прийняття управлінських рішень;

ПРН 5. Володіти методичним інструментарієм обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування господарської діяльності підприємств;

ПРН 6. Розуміти особливості практики здійснення обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування діяльності підприємств різних форм

власності, організаційно-правових форм господарювання та видів економічної діяльності;

ПРН 8. Розуміти організаційно-економічний механізм управління підприємством та оцінювати ефективність прийняття рішень з використанням обліково-аналітичної інформації;

ПРН 9. Ідентифікувати та оцінювати ризики господарської діяльності підприємств;

ПРН 12. Застосовувати спеціалізовані інформаційні системи і комп'ютерні технології для обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування;

ПРН 14. Вміти застосовувати економіко-математичні методи в обраній професії;

ПРН 15. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження соціально-економічних явищ і господарських процесів на підприємстві;

ПРН 18. Аналізувати розвиток систем, моделей і методів бухгалтерського обліку на національному та міжнародному рівнях з метою обґрунтування доцільності їх запровадження на підприємстві;

ПРН 20. Виконувати професійні функції з урахуванням вимог соціальної відповідальності, трудової дисципліни, вміти планувати та управляти часом.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Економіка і економічний склад мислення. Роль економічного аналізу в управлінні виробництвом і підвищенні його рентабельності.

Економічний склад мислення. Поняття і значення економічного аналізу. Предмет курсу, його місце в навчальному плані підготовки фахівців з економіки. Мета дисципліни та основні завдання. Економічний аналіз як галузь економічної науки. Роль економічного аналізу в управлінні виробництвом і підвищенні його ефективності. Об'єкти і суб'єкти аналізу. Зміст аналізу. Основні категорії економічного аналізу. Зв'язок економічного аналізу діяльності з іншими науками.

Тема 2. Методологічні основи та інформаційна база економічного аналізу. Способи обробки і відображення аналітичної інформації.

Методологічні основи економічного аналізу. Система економічної інформації. Підготовка аналітичних даних. Організація і етапи економічного аналізу. Організаційні форми економічного аналізу. Основні виконавці економічного аналізу.

Планування аналітичної роботи. Способи обробки економічної інформації.

Спосіб порівняння. Способи розрахунку впливу чинників. Способи приведення показників до порівнюваного вигляду. Використання відносних і середніх величин. Способи відображення аналітичної інформації. Спосіб групування. Балансовий спосіб. Використання графічного способу. Спосіб табличного відображення аналітичних даних.

Тема 3. Способи вимірювання впливу факторів.

Способи вимірювання впливу факторів у детермінованому аналізі. Спосіб ланцюгової підстановки. Індексний спосіб. Спосіб абсолютних різниць. Спосіб відносних різниць. Спосіб логарифмування. Способи вивчення стохастичних (кореляційних) взаємозв'язків в економічному аналізі.

Тема 4. Аналіз виробництва продукції, робіт, послуг.

Завдання аналізу випуску продукції. Показники, які характеризують обсяг виробничої програми. Аналіз обсягу, асортименту і структури продукції. Аналіз якості виготовленої продукції. Аналіз ритмічності роботи підприємства.

Тема 5. Аналіз реалізації продукції.

Оцінка рівня виконання плану (прогнозу) та динаміки реалізації продукції. Аналіз виконання прогнозу реалізації продукції підприємством. Оперативний аналіз виконання плану реалізації продукції. Аналіз виконання договірних зобов'язань з відвантаження продукції.

Тема 6. Аналіз організаційно-технічного рівня виробництва.

Сутність і мета аналізу організаційно-технічного рівня й розвитку виробництва. Послідовність і основні етапи економічного аналізу

організаційно-технічного рівня виробництва. Завдання аналізу організаційно-технічного рівня виробництва і прийоми аналізу. Оціночні показники організаційно-технічного рівня виробництва (показники технічного рівня, виробничо-технологічні показники, економічні показники).

Тема 7. Аналіз виробничих ресурсів підприємства.

Задачі аналізу і загальна оцінка стану основних засобів. Аналіз структури основних виробничих засобів. Показники ефективності використання основних засобів. Екстенсивне й інтенсивне використання устаткування матеріально-технічного забезпечення структури матеріального балансу. Аналіз використання матеріальних ресурсів. Аналіз відходів у виробництві. Аналіз нормативної бази витрат матеріалів.

Тема 8. Аналіз динаміки забезпеченості підприємства трудовими ресурсами.

Аналіз динаміки забезпеченості підприємства трудовими ресурсами. Аналіз використання робочого часу. Факторний аналіз продуктивності праці.

Аналіз трудомісткості виробничої програми. Аналіз формування і використання фонду заробітної плати.

Тема 9. Аналіз витрат на виробництво продукції (робіт, послуг) та показників рентабельності підприємства.

Аналіз загальної суми витрат на виробництво продукції. Аналіз витрат на одну гривню товарної продукції. Аналіз витрат за елементами витрат та калькуляційними статтями. Аналіз прямих (умовно-перемінних) витрат. Аналіз непрямих (умовно-постійних) витрат.

Аналіз собівартості окремих видів продукції. Оперативний аналіз собівартості продукції. Аналіз показників рентабельності підприємства. Аналіз коефіцієнтів рентабельності, ефективності господарської діяльності підприємства. Аналіз впливу факторів на рентабельність реалізованої продукції. Оцінка впливу рентабельності виробів, що випускаються, на рентабельність реалізованої продукції. Рентабельність власного капіталу.

Тема 10. Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства та фінансового стану підприємства.

Загальна оцінка фінансового стану підприємства. Аналіз ліквідності та платоспроможності підприємства. Аналіз фінансової стійкості підприємства. Аналіз ефективності використання оборотного капіталу. Аналіз грошових потоків. Фінансовий стан підприємства. Аналіз рівня динаміки показників фінансових результатів діяльності підприємства. Горизонтальний і вертикальний аналіз балансу. Аналіз валового прибутку від реалізації продукції. Аналіз інших фінансових результатів.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Структура навчальної дисципліни за формами навчання

Теми дисципліни	Обсяг у годинах																	
	дenna форма												заочна форма					
	повна						скорочена						повна					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС
Тема 1. Економіка і економічний склад мислення. Роль економічного аналізу в управлінні виробництвом і підвищенні його рентабельності	16	2		2		12							7	2			5	
Тема 2. Методологічні основи та інформаційна база економічного аналізу. Способи обробки і відображення аналітичної інформації	16	2		2		12							16		2		14	
Тема 3. Способи вимірювання впливу факторів	16	2		2		12							14				14	
Тема 4. Аналіз виробництва продукції, робіт, послуг	20	4		4		12							14				14	
Тема 5. Аналіз реалізації продукції	16	2		2		12							14		2		12	
Тема 6. Аналіз організаційно-технічного рівня виробництва	20	4		4		12							14				14	
Тема 7. Аналіз виробничих ресурсів підприємства	16	2		2		12							14		2		12	

Теми дисципліни	Обсяг у годинах																						
	денна форма												заочна форма										
	повна						скорочена						повна				скорочена						
	усього	у тому числі			усього	у тому числі			усього	у тому числі			усього	у тому числі			усього	у тому числі					
		Л	СЗ	ПЗ		Л	СЗ	ПЗ		Л	СЗ	ПЗ		Л	СЗ	ПЗ		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС	
Тема 8. Аналіз динаміки забезпеченості підприємства трудовими ресурсами	20	4		4		12								16	2			14					
Тема 9. Аналіз витрат на виробництво продукції (робіт, послуг) та показників рентабельності підприємства	18	2		2		14								16		2		14					
Тема 10. Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства та фінансового стану підприємства	22	4		4		14								10				10					
Курсова робота																							
Усього годин / кредитів ECTS	180/6	28		28		124								135/4,5	4		8		123				

4.2. Обсяги та структура навчальної дисципліни за навчальними роками

5. ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ, СЕМІНАРСЬКИХ (ПРАКТИЧНИХ) І ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

5.1. Теми лекційних занять

Теми дисципліни	Тема лекції	Обсяг у годинах			
		денна		заочна	
		повна	скорочена	повна	скорочена
Тема 1. Економіка і економічний склад мислення. Роль економічного аналізу в управлінні виробництвом і підвищенні його рентабельності	Економіка і економічний склад мислення. Роль економічного аналізу в управлінні виробництвом і підвищенні його рентабельності	2		2	
Тема 2. Методологічні основи та інформаційна база економічного аналізу. Способи обробки і відображення аналітичної інформації	Методологічні основи та інформаційна база економічного аналізу. Способи обробки і відображення аналітичної інформації	2			
Тема 3. Способи вимірювання впливу факторів	Способи вимірювання впливу факторів	2			
Тема 4. Аналіз виробництва продукції, робіт, послуг	Аналіз якості виготовленої продукції.	2			
	Аналіз ритмічності роботи підприємства.	2			
Тема 5. Аналіз реалізації продукції	Аналіз реалізації продукції	2			
Тема 6. Аналіз організаційно-технічного рівня виробництва	Завдання аналізу організаційно-технічного рівня виробництва і прийоми аналізу.	2			
	Оціночні показники організаційно-технічного рівня виробництва	2			
Тема 7. Аналіз виробничих ресурсів підприємства	Аналіз виробничих ресурсів підприємства	2			
Тема 8. Аналіз динаміки забезпеченості підприємства трудовими ресурсами	Аналіз трудомісткості виробничої програми.	2		2	
	Аналіз формування і використання фонду заробітної плати.	2			

Теми дисципліни	Тема лекції	Обсяг у годинах			
		денна		заочна	
		повна	скорочена	повна	скорочена
Тема 9. Аналіз витрат на виробництво продукції (робіт, послуг) та показників рентабельності підприємства	Аналіз витрат на виробництво продукції (робіт, послуг) та показників рентабельності підприємства	2			
Тема 10. Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства та фінансового стану підприємства	Аналіз валового прибутку від реалізації продукції.	2			
	Аналіз інших фінансових результатів.	2			
Усього		28		4	

Лекційний матеріал доступний на Порталі навчальних ресурсів інституту : <https://edu.heti.kh.ua/enrol/index.php?id=974>.

Лекційний матеріал наведено у [1, 2].

5.2. Теми семінарських занять

Не передбачено навчальним планом

5.3. Теми практичних занять

Теми дисципліни	Тема практичного заняття	Обсяг у годинах			
		денна		заочна	
		повна	скорочена	повна	скорочена
Тема 1. Економіка і економічний склад мислення. Роль економічного аналізу в управлінні виробництвом і підвищенні його рентабельності	Економіка і економічний склад мислення. Роль економічного аналізу в управлінні виробництвом і підвищенні його рентабельності	2			
Тема 2. Методологічні основи та інформаційна база економічного аналізу. Способи обробки і відображення аналітичної інформації	Методологічні основи та інформаційна база економічного аналізу. Способи обробки і відображення аналітичної інформації	2		2	
Тема 3. Способи вимірювання впливу факторів	Способи вимірювання впливу факторів	2			
Тема 4. Аналіз виробництва продукції, робіт, послуг	Аналіз якості виготовленої продукції.	2			

Теми дисципліни	Тема практичного заняття	Обсяг у годинах			
		денна		заочна	
		повна	скорочена	повна	скорочена
	Аналіз ритмічності роботи підприємства.	2			
Тема 5. Аналіз реалізації продукції	Аналіз реалізації продукції	2		2	
Тема 6. Аналіз організаційно-технічного рівня виробництва	Завдання аналізу організаційно-технічного рівня виробництва і прийоми аналізу.	2			
	Оціночні показники організаційно-технічного рівня виробництва	2			
Тема 7. Аналіз виробничих ресурсів підприємства	Аналіз виробничих ресурсів підприємства	2		2	
Тема 8. Аналіз динаміки забезпеченості підприємства трудовими ресурсами	Аналіз трудомісткості виробничої програми.	2			
	Аналіз формування і використання фонду заробітної плати.	2			
Тема 9. Аналіз витрат на виробництво продукції (робіт, послуг) та показників рентабельності підприємства	Аналіз витрат на виробництво продукції (робіт, послуг) та показників рентабельності підприємства	2		2	
Тема 10. Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства та фінансового стану підприємства	Аналіз валового прибутку від реалізації продукції.	2			
	Аналіз інших фінансових результатів.	2			
Усього		28		8	

Завдання до практичних занять наведено на Порталі навчальних ресурсів інституту : <https://edu.htei.kh.ua/enrol/index.php?id=974>.

6. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Організація самостійної роботи студентів регламентується наступними нормативними документами:

- Положенням про самостійну роботу студентів Харківського торговельно-економічного-інституту КНТЕУ;
- Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ.

Основні види самостійної роботи, які запропоновані студентам:

1. Вивчення лекційного матеріалу.
2. Робота з опрацювання та вивчення рекомендованої літератури.
3. Вивчення основних термінів та понять рекомендованої літератури.
4. Підготовка до семінарських занять, дискусій, роботи в малих групах, тестування
5. Контрольна перевірка кожним слухачем особистих знань, питання для самоконтролю, вирішення задач.

Питання навчальної дисципліни, які пропонуються для самостійного вивчення за темами:

Тема 1. Економіка і економічний склад мислення. Роль економічного аналізу в управлінні виробництвом і підвищенні його рентабельності

1. Зміст аналізу. Основні категорії економічного аналізу.
2. Зв'язок економічного аналізу з іншими науками.

Тема 2. Методологічні основи та інформаційна база економічного аналізу. Способи обробки і відображення аналітичної інформації.

1. Планування аналітичної роботи. Способи обробки економічної інформації
2. Спосіб порівняння. Способи розрахунку впливу чинників.

Тема 3. Способи вимірювання впливу факторів.

1. Спосіб логарифмування.
2. Способи вивчення стохастичних (кореляційних) взаємозв'язків в економічному аналізі.

Тема 4. Аналіз виробництва продукції, робіт, послуг

1. Аналіз якості виготовленої продукції.
2. Аналіз ритмічності роботи підприємства.

Тема 5. Аналіз організаційно-технічного рівня виробництва.

1. Оперативний аналіз виконання плану реалізації продукції.
2. Аналіз виконання договірних зобов'язань з відвантаження продукції.

Тема 6. Аналіз виробничих ресурсів підприємства

1. Завдання аналізу організаційно-технічного рівня виробництва і прийоми аналізу.
2. Оціночні показники організаційно-технічного рівня виробництва

Тема 7. Аналіз виробничих ресурсів підприємства

1. Аналіз відходів у виробництві.
2. Аналіз нормативної бази витрат матеріалів.

Тема 8. Аналіз динаміки забезпеченості підприємства трудовими ресурсами.

1. Аналіз трудомісткості виробничої програми.

2. Аналіз формування і використання фонду заробітної плати.

Тема 9. Аналіз витрат на виробництво продукції (робіт, послуг) та показників рентабельності підприємства.

1. Оцінка впливу рентабельності виробів, що випускаються, на рентабельність реалізованої продукції.

2. Рентабельність власного капіталу.

Тема 10. Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства та фінансового стану підприємства.

1. Аналіз валового прибутку від реалізації продукції.

2. Аналіз інших фінансових результатів.

7. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ, ПЕРЕДБАЧЕНІ НАВЧАЛЬНИМ ПЛАНОМ

Не передбачено навчальним планом.

8. СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

8.1. Схема нарахування балів для студентів денної форми навчання

Навчальні роки	Поточний контроль (максимум 60 балів, мінімум 36)											Підсумковий контроль	Сума		
	усього	у тому числі за темами													
		Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Тема 9	Тема 10				
2019/2020	60	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	40	100		

8.2. Схема нарахування балів для студентів заочної форми навчання

Навчальні роки	Поточний контроль (максимум 60 балів, мінімум 36)					Підсумковий контроль	Сума		
	усього	у тому числі за видами активності							
		вид 1	вид 2						
2019/2020	60	50	10			40	100		

Види активності студента з навчальної дисципліни протягом семестру:

1. Самостійне опрацювання тестів відповідно до тем дисципліни.
2. Відвідування аудиторних занять.

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Для визначення рівня засвоювання студентами навчального матеріалу використовуються такі форми та методи оцінювання:

Поточний контроль:

- для студентів денної форми навчання: оцінювання роботи на практичних заняттях, поточне тестування, оцінювання відвідування аудиторних занять, виконання аудиторної контрольної роботи;
- для студентів заочної форми навчання: поточне тестування на практичних заняттях та відвідування аудиторних занять.

Умовою допуску до підсумкового контролю є виконання програми дисципліни і отримання оцінки за виконання завдань поточного контролю не менше 36 балів.

Підсумковий контроль:

- для студентів денної форми навчання: письмовий екзамен;
- для студентів заочної форми навчання: письмовий екзамен.

Організація та проведення контрольних заходів регламентується наступними нормативними документами:

- Положенням про оцінювання результатів навчання студентів у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ;
- Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ.

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

10.1. Основні джерела інформації

1. Ганін В. І. Економічний аналіз: методологія, організація, методика, практикум : навчальний посібник / К. Д. Гурова, В. І. Ганін – Харків : Видавництво Іванченка І. С., 2019. – 308 с.

2. Синькевич Н. І. Економічний аналіз : курс лекцій. – Тернопіль : Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пуллюя, 2018р. – 97 с.

10.2. Додаткові джерела інформації

3. Ганін В. І. Управління виробничими запасами підприємства / В. І. Ганін, М. К. Кацель // Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації : міжнародний збірник наукових праць – 2014. – Вип. 3. – С. 22-25.

4. Економічний аналіз: навчальний посібник / За редакцією Н. А. Волкової. – Одеса : Одеський національний економічний університет, ротапринт. – 2015. – 310 с.

5. Міщук Г. Ю. Економічний аналіз : навчальний посібник / Г. Ю. Міщук.
– Рівне : Національний університет водного господарства та
природокористування, 2017. – 156 с.